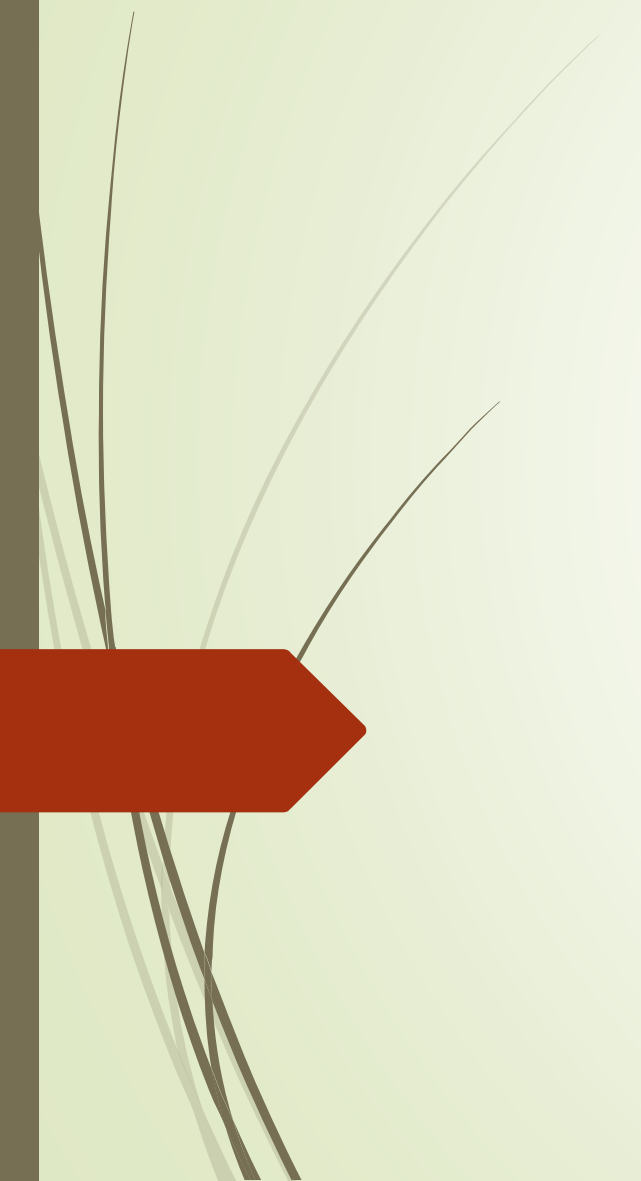

Σχολική Ετοιμότητα

Τι είναι η Σχολική ετοιμότητα;

- Με τον όρο σχολική ετοιμότητα εννοούμε την ωριμότητα του κάθε παιδιού σε διάφορα επίπεδα ανάπτυξης όπως συναισθηματικό, κοινωνικό, γνωστικό, γλωσσικό και κινητικό. Για να είναι ένα παιδί έτοιμο να μεταβεί στο Δημοτικό δεν θα πρέπει το μόνο κριτήριο να είναι το ηλικιακό, καθώς το κάθε παιδί έχει διαφορετικό ρυθμό μάθησης. Θα πρέπει λοιπόν να έχει κατακτήσει βασικές γνώσεις και δεξιότητες από όλους τους προαναφερθέντες τομείς για να μπορέσει να ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτήσεις του Δημοτικού.

Η Σχολική Ετοιμότητα Περιλαμβάνει:

1. **Συναισθηματική ωριμότητα:** Το παιδί μπορεί να διαχειρίζεται τα συναισθήματά του, να αντέχει την απογοήτευση, να είναι ανεξάρτητο σε κάποιο βαθμό και να δείχνει αυτοπεποίθηση.
2. **Κοινωνική ωριμότητα:** Έχει την ικανότητα να συνεργάζεται με τους άλλους, να μοιράζεται, να ακολουθεί κανόνες, να περιμένει τη σειρά του και να αλληλοεπιδρά θετικά με συνομηλίκους και ενήλικες.
3. **Γνωστική ωριμότητα:** Αφορά την ικανότητα να σκέφτεται λογικά, να λύνει προβλήματα, να αναγνωρίζει γράμματα και αριθμούς, να συγκεντρώνεται και να θυμάται πληροφορίες.
4. **Γλωσσική ανάπτυξη:** Το παιδί μπορεί να εκφράζεται καθαρά, να κατανοεί και να ακολουθεί οδηγίες, να διηγείται απλές ιστορίες και να χρησιμοποιεί πλούσιο λεξιλόγιο.
5. **Κινητική ανάπτυξη:** Περιλαμβάνει τόσο τη λεπτή κινητικότητα (π.χ. πιάσιμο μολυβιού, χρήση ψαλιδιού) όσο και την αδρή κινητικότητα (π.χ. τρέξιμο, πήδημα, ισορροπία).

1. Συναισθηματική Ωριμότητα

Βασικά Χαρακτηριστικά της Συναισθηματικής Ωριμότητας σε Παιδιά:

- **Αναγνώριση και Έκφραση Συναισθημάτων:** Το παιδί μπορεί να ονομάσει τα συναισθήματά του (π.χ., "Είμαι θυμωμένος", "Είμαι λυπημένος") και να τα εκφράσει με υγιή τρόπο, αντί να εκδηλώνει ξεσπάσματα ή να τα καταπιέζει.
- **Διαχείριση Συναισθημάτων:** Έχει την ικανότητα να ρυθμίζει τις έντονες συναισθηματικές του αντιδράσεις. Για παράδειγμα, μπορεί να αντέξει την απογοήτευση χωρίς να καταρρέει, να ηρεμήσει όταν είναι θυμωμένο ή να αντιμετωπίζει την αναμονή. Αυτό συχνά αναφέρεται ως αυτορρύθμιση.
- **Αυτονομία και Ανεξαρτησία:** Το παιδί δείχνει σημάδια αυτονομίας, όπως το να μπορεί να κοιμηθεί μόνο του στο κρεβάτι του, να παίρνει μικρές πρωτοβουλίες στο παιχνίδι ή να μπορεί να απασχοληθεί μόνο του για ένα διάστημα.
- **Αυτοπεποίθηση και Αυτοεκτίμηση:** Πιστεύει στον εαυτό του, στις ικανότητές του και είναι πρόθυμο να δοκιμάσει νέα πράγματα, ακόμα κι αν φοβάται την αποτυχία.
- **Ενσυναίσθηση:** Ξεκινά να αντιλαμβάνεται πώς νιώθουν οι άλλοι και να δείχνει συμπόνια. Μπορεί να κατανοήσει ότι οι πράξεις του επηρεάζουν τους γύρω του.
- **Επίλυση Προβλημάτων:** Χρησιμοποιεί τη σκέψη και το λόγο για να λύσει συγκρούσεις ή προβλήματα, αντί να καταφεύγει σε επιθετικές ή παρορμητικές συμπεριφορές.
- **Προσαρμοστικότητα:** Μπορεί να προσαρμοστεί σε νέες καταστάσεις και ρουτίνες, όπως η μετάβαση από το σπίτι στο σχολείο.

2. Κοινωνική Ωριμότητα

Βασικά Χαρακτηριστικά της Κοινωνικής Ωριμότητας σε Παιδιά:

- **Συνεργασία:** Το παιδί μπορεί να παίζει και να εργάζεται μαζί με άλλους, να μοιράζεται παιχνίδια ή υλικά και να συμμετέχει σε ομαδικές δραστηριότητες.
- **Ακολουθία κανόνων:** Κατανοεί και τηρεί τους κανόνες, είτε αυτοί είναι άτυποι (π.χ. σειρά στο παιχνίδι) είτε επίσημοι (π.χ. κανόνες της τάξης).
- **Επικοινωνία:** Επικοινωνεί τις ανάγκες και τις επιθυμίες του με κατάλληλο τρόπο, ακούει τους άλλους και συμμετέχει σε συζητήσεις.
- **Επίλυση συγκρούσεων:** Αντί να τσακώνεται ή να κλαίει, προσπαθεί να επιλύσει τις διαφωνίες με τους συνομηλίκους του μέσω της συζήτησης ή της αναζήτησης συμβιβασμών.
- **Ενσυναίσθηση:** Μπορεί να αναγνωρίζει τα συναισθήματα των άλλων και να δείχνει συμπόνια ή υποστήριξη όταν κάποιος είναι λυπημένος ή θυμωμένος.
- **Αποδοχή και σεβασμός:** Σέβεται τις διαφορές μεταξύ των ανθρώπων και αποδέχεται τους άλλους, ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά τους.
- **Αυτονομία και πρωτοβουλία:** Παίρνει πρωτοβουλίες στο παιχνίδι και στις δραστηριότητες, χωρίς να χρειάζεται συνεχή επίβλεψη ή καθοδήγηση.
- **Διαχείριση αποχωρισμού:** Μπορεί να αποχωριστεί τους γονείς του χωρίς υπερβολικό άγχος και να προσαρμοστεί σε ένα νέο περιβάλλον, όπως το σχολείο.

3. Γνωστική Ωριμότητα

Βασικά Χαρακτηριστικά της Γνωστικής Ωριμότητας σε Παιδιά

- **Προσοχή και Συγκέντρωση:** Το παιδί μπορεί να διατηρήσει την προσοχή του σε μια δραστηριότητα ή σε μια οδηγία για ένα λογικό χρονικό διάστημα και να μην αποσπάται εύκολα.
- **Μνήμη:** Έχει την ικανότητα να θυμάται πληροφορίες, όπως οδηγίες, ονόματα, τραγούδια ή ιστορίες. Αυτό περιλαμβάνει τόσο τη βραχυπρόθεσμη όσο και τη μακροπρόθεσμη μνήμη.
- **Λογική Σκέψη και Επίλυση Προβλημάτων:** Μπορεί να σκεφτεί με λογικό τρόπο, να αναγνωρίζει σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος, να κατηγοριοποιεί αντικείμενα (π.χ., χρώμα, μέγεθος) και να βρίσκει λύσεις σε απλά προβλήματα.
- **Αντίληψη και Κατανόηση:** Αντιλαμβάνεται και κατανοεί έννοιες όπως το "πάνω-κάτω", "μέσα-έξω", "πριν-μετά", καθώς και απλές οδηγίες.
- **Αναγνώριση Συμβόλων:** Αναγνωρίζει κάποια γράμματα, αριθμούς και βασικά σύμβολα, ακόμα κι αν δεν μπορεί ακόμα να διαβάσει ή να γράψει.
- **Αντιστοίχιση και Ταξινόμηση:** Μπορεί να αντιστοιχίσει αντικείμενα που είναι ίδια ή ανήκουν στην ίδια κατηγορία, και να ταξινομήσει αντικείμενα με βάση ένα κριτήριο.
- **Γνώση βασικών εννοιών:** Έχει βασικές γνώσεις για τον κόσμο γύρω του (π.χ., χρώματα, σχήματα, ονόματα ζώων, καθημερινά αντικείμενα).
- **Πρωτοβουλία στη Μάθηση:** Δείχνει περιέργεια, θέτει ερωτήσεις και είναι πρόθυμο να εξερευνήσει και να μάθει νέα πράγματα.

4.Γλωσσική Ανάπτυξη

Βασικά Χαρακτηριστικά της Γλωσσικής Ανάπτυξης σε Παιδιά:

Εκφραστική Γλώσσα (Τι λέει το παιδί)

Λεξιλόγιο: Χρησιμοποιεί ένα πλούσιο λεξιλόγιο και μπορεί να ονομάζει αντικείμενα, ενέργειες, ιδιότητες και συναισθήματα.

Σχηματισμός Προτάσεων: Κατασκευάζει ολοκληρωμένες, γραμματικά σωστές προτάσεις, αρχικά απλές και στη συνέχεια πιο σύνθετες (π.χ., χρήση συνδέσμων, χρονικών προσδιορισμών).

Αφήγηση: Μπορεί να διηγηθεί μια ιστορία, να περιγράψει ένα γεγονός ή να αναδιηγηθεί κάτι που άκουσε, με λογική σειρά και επαρκή λεπτομέρεια.

Καθαρή Άρθρωση: Μιλάει καθαρά, έτσι ώστε να γίνεται εύκολα κατανοητό από τους άλλους, χωρίς έντονα προβλήματα άρθρωσης.

Χρήση Γλώσσας για Κοινωνικούς Σκοπούς: Χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να κάνει αιτήματα, να εκφράσει συναισθήματα, να ζητήσει βοήθεια, να θέσει ερωτήσεις και να αλληλεπιδράσει κοινωνικά (π.χ., χαιρετισμοί, ευχαριστίες).

Αντιληπτική Γλώσσα (Τι κατανοεί το παιδί)

Κατανόηση Οδηγιών: Ακολουθεί σύνθετες οδηγίες (π.χ., "Πάρε το κόκκινο τουβλάκι και βάλε το πάνω στο τραπέζι").

Κατανόηση Εννοιών: Κατανοεί αφηρημένες έννοιες (π.χ., "χθες", "αύριο", "μεγάλο", "μικρό"), χωρικές σχέσεις (π.χ., "πάνω", "κάτω", "μπροστά", "πίσω") και χρονικές ακολουθίες.

Κατανόηση Ιστοριών: Παρακολουθεί και κατανοεί ιστορίες και αφηγήσεις κατάλληλες για την ηλικία του, απαντώντας σε ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο.

Κατανόηση Συζητήσεων: Παρακολουθεί και κατανοεί μια απλή συνομιλία μεταξύ άλλων ατόμων.

Κατανόηση Χιούμορ: Κατανοεί ανέκδοτα, γρίφους και απλά λογοπαίγνια, δείχνοντας κατανόηση της διπλής σημασίας των λέξεων.

5. Κινητική Ανάπτυξη

Η κινητική ανάπτυξη αναφέρεται στην ικανότητα του παιδιού να κινείται και να χρησιμοποιεί το σώμα του με ελεγχόμενο και συντονισμένο τρόπο. Διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες:

- 1. Αδρή Κινητικότητα (Gross Motor Skills)
- 2. Λεπτή Κινητικότητα (Fine Motor Skills)

Αδρή κινητικότητα

Αφορά τη χρήση των μεγάλων μυϊκών ομάδων του σώματος και περιλαμβάνει κινήσεις που σχετίζονται με τη γενικότερη κίνηση, την ισορροπία και τον συντονισμό ολόκληρου του σώματος.

Βασικά χαρακτηριστικά της αδρής κινητικότητας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας:

- **Ισορροπία:** Μπορεί να στέκεται στο ένα πόδι, να περπατά πάνω σε μια ευθεία γραμμή (π.χ., πεζοδρόμιο), να ανεβαίνει και να κατεβαίνει σκάλες εναλλάσσοντας τα πόδια.
- **Τρέξιμο και Πήδημα:** Τρέχει με αυτοπεποίθηση, πηδά με τα δύο πόδια μαζί, πηδά πάνω από μικρά εμπόδια.
- **Ρίψη και Πιάσιμο:** Μπορεί να πετάξει μια μπάλα και να την πιάσει, δείχνοντας συντονισμό χεριού-ματιού.
- **Συντονισμός:** Κάνει ποδήλατο, κλωτσάει μια μπάλα, εκτελεί σύνθετες κινήσεις που απαιτούν συνεργασία διαφορετικών μερών του σώματος.
- **Αντοχή:** Έχει την ενέργεια να συμμετέχει σε παιχνίδια και δραστηριότητες για επαρκές χρονικό διάστημα.

Λεπτή Κινητικότητα

Αφορά τη χρήση των μικρών μυϊκών ομάδων, κυρίως στα χέρια και τα δάχτυλα, σε συντονισμό με τα μάτια. Αυτές οι δεξιότητες είναι απαραίτητες για πιο ακριβείς και λεπτομερείς κινήσεις.

Βασικά χαρακτηριστικά της λεπτής κινητικότητας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας:

- **Χειρισμός Αντικειμένων:** Μπορεί να κρατήσει ένα μολύβι ή μαρκαδόρο σωστά, να χρησιμοποιήσει ψαλίδι για να κόψει σχήματα, να κουμπώσει κουμπιά.
- **Σχεδιασμός και Γραφή:** Ζωγραφίζει σχήματα (κύκλος, τετράγωνο, τρίγωνο), χρωματίζει μέσα σε πλαίσιο, προσπαθεί να αντιγράψει γράμματα ή ακόμα και να γράψει το όνομά του.
- **Δόμηση:** Χτίζει πύργους με τουβλάκια, συναρμολογεί μικρά παιχνίδια ή παζλ.
- **Συντονισμός Χεριού-Ματιού:** Συντονίζει τις κινήσεις των χεριών με αυτό που βλέπουν τα μάτια του, κάτι που είναι κρίσιμο για τη γραφή και την ανάγνωση.
- **Αυτοεξυπηρέτηση:** Μπορεί να φάει μόνο του χρησιμοποιώντας κουτάλι και πιρούνι, να ντυθεί και να ξεντυθεί.

Πώς μπορώ να βοηθήσω το παιδί μου;

- Οργανώστε το περιβάλλον, ώστε να μπορεί το παιδί να ενταχθεί και να αντέξει τις καθημερινές προκλήσεις
- Βοηθήστε το να ανεξαρτητοποιηθεί
- Ακούστε το και μιλήστε απλά...στη γλώσσα του (ενσυναισθηματική ακρόαση)
- Δώστε του χώρο και χρόνο
- Δείξτε κατανόηση/ενσυναίσθηση στη δυσκολία
- Βοηθήστε το να εκφράσει τα συναισθήματά του
- Καθορίστε σαφή όρια
- Δίνετε κατανοητές οδηγίες
- Εστιάστε στην προσπάθεια
- Να έχετε ρεαλιστικές προσδοκίες

Σχολική Ετοιμότητα για παιδιά με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές

Η σχολική ετοιμότητα για τα παιδιά με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές είναι μια κρίσιμη πτυχή για την επιτυχή μετάβασή τους στο σχολικό περιβάλλον. Αναφέρεται στη συνολική ικανότητα του παιδιού να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σχολείου — όχι μόνο ακαδημαϊκές, αλλά και κοινωνικές, συναισθηματικές και προσαρμοστικές.

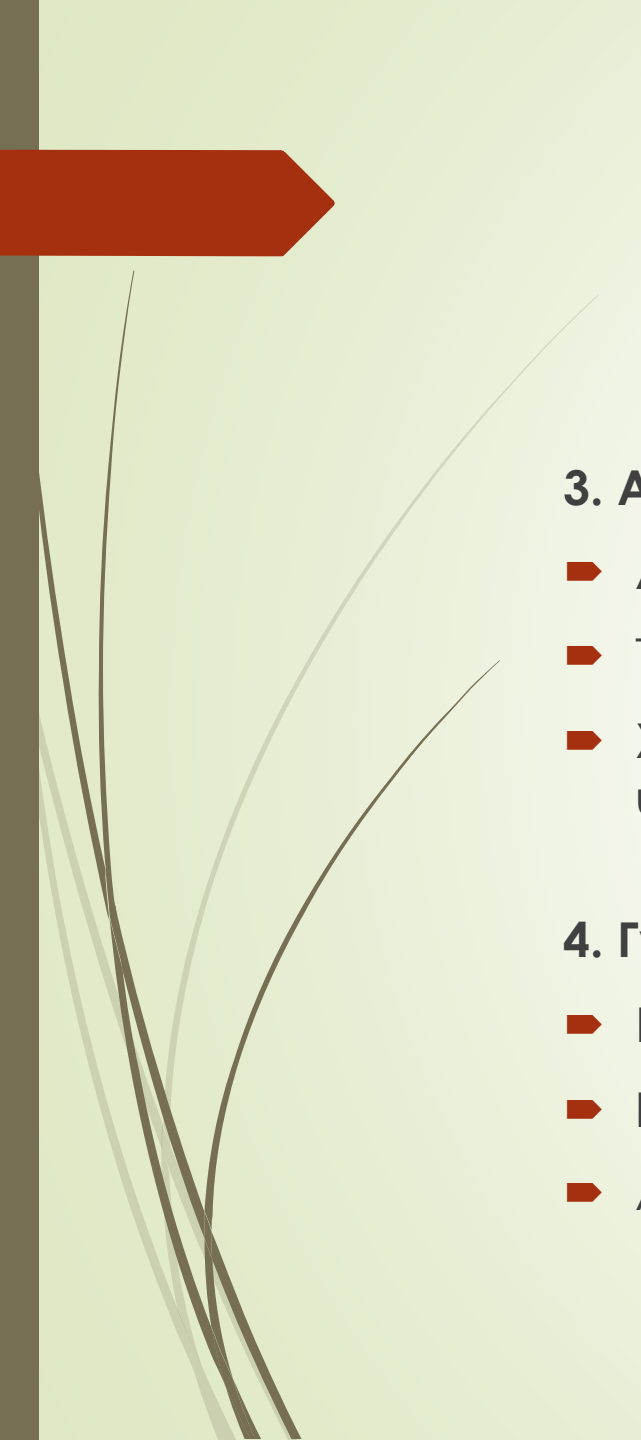
Βασικά στοιχεία που σχετίζονται με τη σχολική ετοιμότητα παιδιών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές περιλαμβάνουν:

➤ 1. Επικοινωνιακές δεξιότητες

- Ικανότητα να ζητούν βοήθεια ή να εκφράζουν ανάγκες.
- Κατανόηση οδηγιών ή ρουτινών.
- Εναλλακτικά συστήματα επικοινωνίας (όπως PECS , ανάπτυξη λειτουργικής και αυθόρμητης επικοινωνίας μέσω της ανταλλαγής εικόνων , χωρίς την ανάγκη λεκτικής επικοινωνίας ή AAC), αν χρειάζονται.

➤ 2. Κοινωνικές δεξιότητες

- Αλληλεπίδραση με συνομηλίκους (έστω και με υποστήριξη).
- Κατανόηση βασικών κοινωνικών κανόνων (π.χ. αναμονή σειράς).
- Ικανότητα να συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες.

3. Αυτορρύθμιση και συμπεριφορά

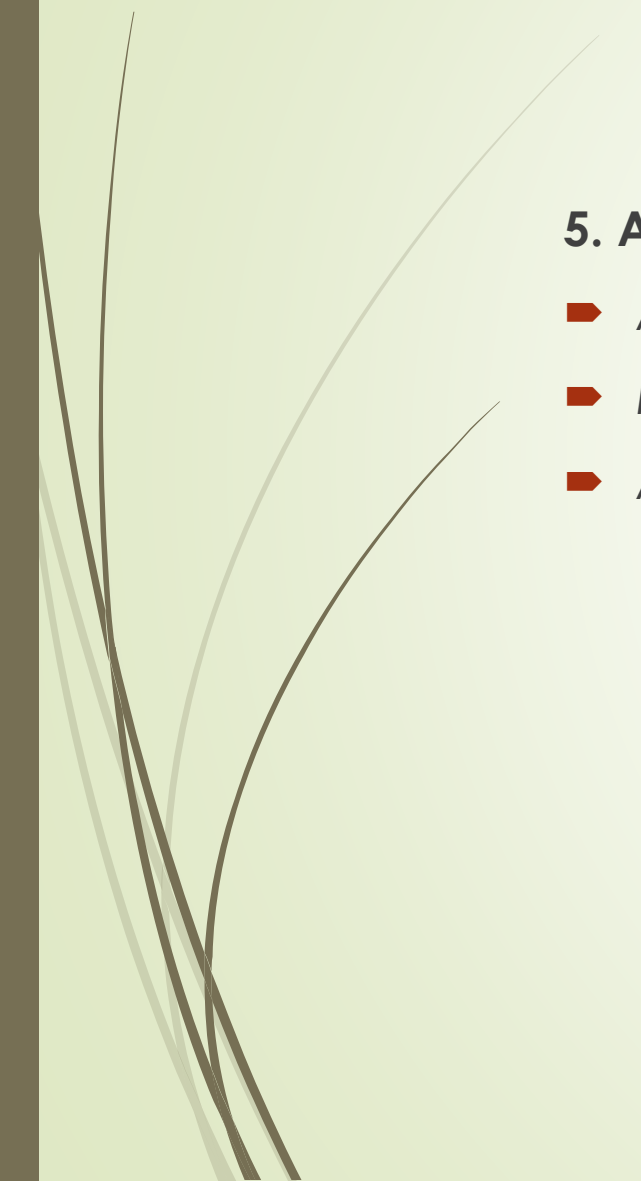
- Διαχείριση συναισθημάτων και στρες.
- Τήρηση βασικών κανόνων συμπεριφοράς στην τάξη.
- Χρήση στρατηγικών για την ηρεμία όταν βιώνουν αισθητηριακή υπερφόρτωση.

4. Γνωστικές και μαθησιακές δεξιότητες

- Βασικές προμαθηματικές και προαναγνωστικές δεξιότητες.
- Ικανότητα συγκέντρωσης και ολοκλήρωσης μιας δραστηριότητας.
- Ανάγκη για προσαρμογές στο πρόγραμμα ή υλικό.

5. Αυτονομία

- Αυτοεξυπηρέτηση (π.χ. τουαλέτα, ντύσιμο).
 - Μετακίνηση στο χώρο του σχολείου με σχετική ασφάλεια.
 - Αναγνώριση του προσωπικού και συνεργασία μαζί τους.
-

Παράδειγμα εργαλείου αξιολόγησης σχολικής ετοιμότητας για παιδί με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές.

Τομείς & Ενδεικτικά Κριτήρια

A. Επικοινωνία

- ☐ Εκφράζει βασικές ανάγκες με λόγο ή εναλλακτικό τρόπο (π.χ. εικόνες).
- ☐ Ακολουθεί απλές λεκτικές οδηγίες.
- ☐ Ζητά βοήθεια όταν χρειάζεται.

B. Κοινωνική Αλληλεπίδραση

- Ανταποκρίνεται σε κοινωνικές πρωτοβουλίες (π.χ. χαιρετισμός).
- ☐ Συμμετέχει σε παράλληλο ή ομαδικό παιχνίδι.
- ☐ Αντέχει την παρουσία άλλων παιδιών στον χώρο.

Γ. Συμπεριφορά & Αυτορρύθμιση

- ☐ Μπορεί να παραμείνει καθιστό για 5–10 λεπτά.
- ☐ Χρησιμοποιεί τεχνικές για να ηρεμήσει όταν αποδιοργανώνεται.
- ☐ Συμμορφώνεται με βασικούς κανόνες τάξης (π.χ. σήκωσε χέρι, περίμενε σειρά).

Δ. Γνωστική Ετοιμότητα

- ☐ Αναγνωρίζει βασικά χρώματα, σχήματα, αριθμούς.
- ☐ Εκτελεί απλές δραστηριότητες με αρχή-μέση-τέλος.
- ☐ Δείχνει ενδιαφέρον για βιβλία ή μαθησιακό υλικό.

Ε. Αυτοεξυπηρέτηση

- ☐ Πηγαίνει στην τουαλέτα με ελάχιστη βοήθεια.
- ☐ Τρώει και πίνει χωρίς σημαντική υποστήριξη.
- ☐ Φροντίζει τα προσωπικά του αντικείμενα.

Παράδειγμα Σχεδίου Μετάβασης σε σχολικό περιβάλλον

Πριν την έναρξη της χρονιάς

- Συνάντηση εκπαιδευτικών με τους γονείς και τους θεραπευτές.
- Επίσκεψη του παιδιού στο σχολείο, γνωριμία με τάξη και προσωπικό.
- Δημιουργία οπτικού υποστηρικτικού υλικού (π.χ. φωτογραφίες τάξης, πρόγραμμα ημέρας).

Κατά τις πρώτες εβδομάδες

- Εισαγωγή με μικρό ωράριο, σταδιακή αύξηση παραμονής.
- Παρουσία συνοδού ή παράλληλης στήριξης εφόσον απαιτείται.
- Καθημερινή ρουτίνα με σαφή οπτικά μέσα (π.χ. εικονοποιημένο πρόγραμμα).
- **Μακροπρόθεσμοι στόχοι**
- Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων μέσω παιχνιδιού και ομάδων.
- Ενίσχυση της αυτονομίας και της συμμετοχής σε ομαδικές δραστηριότητες.
- Τακτική αξιολόγηση προόδου και αναπροσαρμογή στόχων.

Σημαντικά είναι...

- Η αξιολόγηση της ετοιμότητας από διεπιστημονική ομάδα (логоθεραπευτής, εργοθεραπευτής, ειδικός παιδαγωγός, ψυχολόγος).
- Η συνεργασία με την οικογένεια και τους εκπαιδευτικούς για τη διαμόρφωση ενός εξατομικευμένου πλάνου υποστήριξης.

“

**Σας ευχαριστούμε για την
προσοχή σας**

”

5^ο Νηπιαγωγείο Ιεράπετρας